

آشنایی با عملیات ام الرصاص

به منظور فریب دشمن، طرح حمله‌ای در منطقه ام الرصاص ریخته شد و در تاریخ 15 بهمن سال 1364 این عملیات صورت گرفت.

رژیم بغداد پس از عملیات بدر و مشاهده مجدد ناتوانی خود و توانایی **ایران** در به دست گرفتن ابتکار عمل، بیش از پیش دست نیاز به سوی حامیان خود دراز می‌کند و یاری می‌خواهد، در نتیجه بار دیگر با کمک‌های مالی شیوخ منطقه از جمله کویت و عربستان و حمایت‌های تسلیحاتی و تبلیغاتی جهان غرب، رژیم عراق رمق از دست رفته را باز می‌یابد و با استفاده از آن کمک‌ها و حمایت‌ها، به تقویت قوای شکست خورده خود می‌پردازد.

عراق در تمامی خطوط عملیاتی، اقدام به ایجاد دیوارهای دفاعی می‌کند. در منطقه فاو کناره‌های اروندرود، بسیاری از آبگیرها و نهرها را می‌خشکاند و برای عکس‌العمل نیروهای زرهی خود، جاده‌هایی مناسب ایجاد می‌کند. دشمن برای این منظور حتی از قطع نخلها و نیزارها نیز فروگذار نمی‌کند. در برخی مناطق هم دستگاه‌های استراق سمع و رادار رازیت کار می‌گذارد.

عراق در ادامه طرح‌های دفاعی خود، تمامی سواحل غربی اروندرود را مین‌گذاری و در خطوط جلوتر از آن، موانع خورشیدی همراه با مین‌های منور کار می‌گذارد و آن را در میان انواع سیم‌های خاردار محصور می‌سازد. همچنین برای تسلط بر جاده‌های تدارکاتی ایران، دکل‌های بلندی در منطقه توسط دشمن نصب می‌شود.

عراق به موازات تمام این اقدامات امنیتی، اقدام به پروازهای شناسایی و فیلمبرداری و عکسبرداری از مناطق مورد نظر می‌کند و در این جهت از ماهواره‌ها و آواکس‌های غرب نیز بهره می‌گیرد.

با مشاهده اعزام‌های گسترده قوای اسلام به سوی جبهه‌های جنوب، دشمن حالت آماده‌باش به خود می‌گیرد و با تمام وجود چشم به آب‌های هورالهوریه می‌دوزد؛ زیرا طبق برآورد کارشناسان غرب و دیگر محاسبات آنها همه چیز حکایت از آن دارد که منطقه آبستن عملیات گسترده است.

ایران اسلامی پس از عملیات بدر، منطقه فاو را به خاطر داشتن ارزش‌های نظامی، سیاسی از جمله قطع ارتباط با خلیج فارس و همسایگی با کویت و تسلط بر شمال خلیج فارس برای عملیات انتخاب می‌کند. از ابتدای جنگ در این منطقه، عملیاتی صورت نگرفته است و تنها جوش و خروش اروندرود برای دشمن حجت است که ایران هرگز نخواهد توانست از آن عبور و به عمق خاک عراق نفوذ کند.

اما این نقطه به دلایلی مانند باتلاقی بودن آن، که قدرت هرگونه مانوری را از دشمن می‌ستاند، ساکت بودن منطقه از ابتدای جنگ، عقبه کوتاه و کم‌عمق بودن هدف و تسلط آتش توپخانه و خمپاره بر آن، فرماندهان را بر آن می‌دارد که پس از طرح‌های مقدماتی، عملیاتی را در منتهی‌الیه اروندرود به اجرا بگذارند.

جاده‌هایی برای نقل و انتقالات نفرات و ادوات کشیده می‌شود. نیروهای یگان مهندسی - رزمی **سپاه** و وزارت راه و ترابری در زیر نگاه نامحرم ماهواره‌های غرب و دیده‌بانی عراق با تلاش و کوشش فراوان این مهم را بدون اینکه تحرکات آنها غیرعادی جلوه کند، با هوشیاری تمام به پایان می‌رسانند.

برای عبور از اروندرود از تجربه عملیات بدر و خیبر استفاده و پلهایی برای عبور نیروها ساخته و آماده می‌شود.

نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، برای حمایت از رزمندگان اسلام، اقدام به تشکیل پایگاهی به نام رعد می‌کند و این پایگاه علاوه بر اجرای مأموریت‌های تهاجم به نیروی پیاده و زرهی دشمن و اقدامات تاکتیکی هوایی و... منطقه عملیاتی «والفجر 8» را با 200 قبضه توپ و موشک ضدهوایی مسلح می‌کند.

هوانیروز هم با تشکیل پایگاه «سلیمان خاطر»، در کنار نیروی هوایی برای تدارک و هلی‌برد رزمندگان و تهاجم به ادوات دشمن آماده می‌شود. تمهیدات امنیتی فراهم می‌آید و در دسترس رزمندگان قرار می‌گیرد.

همچنین تعداد زیادی ماشینهای مخصوص پاک‌کننده منطقه آلوده به گازهای شیمیایی، در منطقه استقرار می‌یابند. با نزدیک شدن دهه مبارکه فجر و سالگرد **پیروزی انقلاب اسلامی**، نقل و انتقالات رزمندگان آغاز و آتشبارها و ادوات زرهی به محل مورد نظر عازم می‌شوند.

عملیات ام الرصاص

به منظور فریب دشمن، طرح حمله‌ای در منطقه ام الرصاص ریخته می‌شود و لشکر ویژه شهدا، تیپ 21 امام رضا(ع)، و لشکر 43 قدراز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و لشکر 77 خراسان از ارتش جمهوری اسلامی ایران خود را آماده حمله به منطقه عملیاتی ام الرصاص می‌کنند و به سمت مواضع دشمن در این منطقه یورش می‌برند.

فرماندهی پایگاه رعد به عهده سرلشکر شهید عباس بابایی بود و حاج آقا بحرینی و برادر سعید شجاعی (فرمانده و قائم مقام لشکر 43 قدر) ضمن بازدید از منطقه و طراحی عملیات، مورد

اصابت ترکش خمپاره قرار می‌گیرند که فرمانده لشکر مجروح و قائم مقام ایشان به شهادت می‌رسند.

با توجه به اینکه فعالیت مهندسی رزمی این عملیات برعهده این لشکر قرار داده شده، رزمندگان اسلام شبانه وارد منطقه عملیاتی ام الرصاص می‌شوند و با فرارسیدن آغاز عملیات، لشکر ویژه شهدا و تیپ 21 امام رضا(ع) به همراه خطشکن‌های مجرب با عبور از موانع ایدایی و تله‌های انفجاری و با سرعت عمل زیاد بر سر دشمن فرود می‌آیند.

بر اثر بالا آمدن آب، شناورهای سنگین و قایق‌های موتوری از روی موانع خورشیدی عبور می‌کنند و نیروها بدون برخورد با تله‌های انفجاری، خود را به سنگرهای دشمن می‌رسانند.

در همان لحظات اول، مواضع دشمن محاصره و فتح می‌شوند. وقتی که نیروهای خطشکن با آتش بی‌امان خود موانع را یکی پس از دیگری منهدم و از سر راه بر می‌دارند، یگان لشکر 43 با شایستگی تمام، کار انتقال مجروحین و تدارکات را انجام می‌دهد و همزمان اقدام به زدن پل شناور می‌کند.

نیروهای عراق با مشاهده اوضاع، در حالی که صدایشان از بی‌سیم شنود می‌شود به فرماندهان خود اطلاع می‌دهند که ایران حمله بزرگی را در منطقه تدارکات می‌بیند و چنانچه نیروی کمکی فرستاده نمی‌شود، ایران ممکن است تا بصره پیشروی کند. دشمن بعضی سراسیمه تعدادی نیرو روانه منطقه می‌کند و آنگاه با به بکارگیری آتش خمپاره و توپ و حملات هوایی، تلاش می‌کند مانع حمله گسترده ایران در منطقه بشود.

بر اثر حمله هوایی و آتش خمپاره و توپ، پل شناور چندین بار هدف قرار می‌گیرد و هربار قطعات منهدم شده به سرعت تعویض و ارتباط رزمندگان مجدداً برقرار می‌شود. در بعضی از محورها کار به جنگ تن به تن می‌رسد که تعدادی از نیروهای عراقی کشته و زخمی می‌شوند و بقیه، راه فرار را در پیش می‌گیرند.

ارتش عراق بار دیگر چاره ضعف خود را در استفاده از سلاح شیمیایی می‌بیند. هنگامی که دشمن، حسابی درگیر و متوجه عملیات گمراه‌کننده ام الرصاص است، فرماندهان ایرانی به

تمامی لشکرهای عمل کننده دستور عقب‌نشینی می‌دهند و نیروها به محل‌های از قبل تعیین شده باز می‌گردند.

فرماندهان یگان‌های جدید عراق که با تاکتیک حساب شده ایران، حوزه مأموریت خود را ترک کرده‌اند، به منطقه جدید کشانده می‌شوند و به خیال رسیدن به دروازه‌های پیروزی، در انتظار روزهای آینده برای دریافت مدال می‌مانند.

ناگهان انفجار مهیب و آتش گسترده، منطقه فاو را درهم می‌کوبد و عراقی‌ها در می‌یابند که فریب خورده‌اند. رزمندگان عمل کننده در امر الرصاص، که از عقب‌نشینی خود ناخرسند هستند، آتش انفجار پیاپی خودی برق چشمانشان را بیشتر می‌کند و در میان حیرت و شگفتی، بوی عملیات گسترده را به مشام جان درمی‌یابند.

در پایان عملیات تاکتیکی امر الرصاص، چند فروند هلی‌کوپتر دشمن تلاش می‌کنند با شلیک راکت، رزمندگان را هدف قرار دهند که بدون هیچ نتیجه‌ای از تلاش بیهوده خود وامی‌مانند و رزمندگان اسلام در این حمله علاوه بر گمراه کردن بعثیان از **عملیات بزرگ والفجر 8** خسارات و تلفات قابل توجهی به دشمن وارد می‌آورند.

منبع: کارنامه توصیفی عملیات هشت سال دفاع مقدس / علی سمیعی / نمایندگی ولی فقیه در نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی / تهران / ۱۳۷۶